

Mukaddes Emanetler

İslâm dîni ve târihi bakımından büyük önem taşıyan, Peygamber efendimiz ve diğer din büyüklerine âit bâzı mübârek şahsî eşyâ ile hâtıralara verilen ad. İslâm târihinde, mukaddes emânetlerin toplanması ve muhâfazası Peygamber efendimiz zamânında başladı. Eshâb-ı kirâm ihtimâm ve hürmetle Resûlullah efendimize âit hâtıraları muhâfaza ettiler. Dört büyük halife devrinden sonra Emevî, sonra da Abbâsî halifeleri; Peygamber efendimizden, ümmehât-ı müslimînden (Peygamber efendimizin mübârek hanımlarından) ve Eshâb-ı kirâmdan kalan her çeşit eşyâ ve hâtıraların toplanmasına ve saklanmasına çok îtinâ gösterdiler. Mukaddes Emanetlerin Osmanlı Devletine intikâli (geçışı) Yavuz Sultan Selim Hanın 1517 târihinde Mısır'ı fethedip halife ünvânını aldığı sırada olmuştur. Yavuz Sultan Selim Han, Kâhire'ye girdiği zaman, halife el-Mustansır billah'ın muhâfazasında bulunan ve daha önce Bağdat'tan Hülâgû'nun elinden kaçırılan Mukaddes emânetleri teslim aldı. Ayrıca Mekke-i mükerreme şerîfi Ebû'l-Berekât'ın oğlu Ebû Nümeyyâ ile gönderdiği mukaddes emânetleri de teslim alarak İstanbul'a gönderdi. Mısır'dan getirilen ve Sûriye, Filistin, İnan'dan toplanan diğer emânetler ve teberrükât eşyâsı da önce iç hazîneye konu, sonra hasodaya alındı. Hırka-i seâdet dâiresi kurulunca, bunların saklanması ve bakımları özel usûle bağlandı. Yavuz Sultan Selim Han, Mukaddes Emânetlerin muhâfazasını kırklar diye bilinen Hasodalılara vermişti. Kırk kişiden meydana gelen Hasodalılar, Hırka-i seâdet dâiresinde nöbet tutar, burada devamlı Kur'ân-ı kerîm okurlardı.

Topkapı Sarayı'nda bulunan Hırka-i Saadet Dairesi, Yavuz Sultan Selim tarafından yaptırılmıştır. 400 yılda toplanan dünyanın en büyük kutsal eşya koleksiyonunu barındırıyor. Hırka-i Saadet Dairesi'ndeki Mukaddes Emanetler 605 tane dir.

Mukaddes emânetler arasında, Peygamber efendimize âit olan hâtıralar şunlardır:

1. Hırka-i Saâdet: Mukaddes emânetlerin en mühimidir. Hâlen Sultan Abdülazîz Hanın yaptırdığı bir sandık içinde kıymetli kumaşlardan yapılmış bohçalarla sarılı ayrı bir altın çekmece muhâfaza edilmektedir. İçi krem renkli astarlı siyah yünlü bir kumaştan yapılmıştır. Hırka-i saâdet, Resûlullah efendimizin Ka'b bin Züheyr'e hediye ettiği hırka olup, Kasîde-i Bürde adıyla meşhur oldu.

2. Seyf-i Nebevî (Peygamber efendimizin kılıçları): İki tânesi Topkapı Sarayında bulunmaktadır. Yer yer altın, birisi de kıymetli taşlarla süslüdür. Ayrıca Peygamber efendimize âit kamış cinsinden bir maddeden yapılan bir yay ile altın yıldızlı bir muhâfazası vardır.

3. Nâme-i Saâdet (Peygamber efendimizin mektûb-u şerîfi): Peygamber efendimizin Mısır (Kıpt) hükümdârı Mukavkıs'ı İslâmiyete dâvet için yazdığı mektuptur. Deriden olup, on iki satır yazısı ve altında mühr-i şerîfi vardır.

4. Mühr-i Saâdet.

5. Dendân-ı Saâdet (Peygamber efendimizin mübârek dişi): Uhud Muhârebesinde kırılan mübârek dişinin bir parçasıdır. Sultan Mehmed Reşâd tarafından yaptırılan taşlarla süslü altın bir mahfazada saklanmaktadır.

6. Lihye-i Saâdet (Sakal-ı şerîfleri): Hırka-i seâdet dâiresinde altmışa yakın Sakal-ı şerîf

bulunmaktadır. Bunlardan 24 kadarı altın ve kıymetli taşlarla süslü muhâfazalarda veya sedef kakmalı kutularda saklanmaktadır.

7. Nakş-ı Kadem-i Şerîf: Altından yapılmış bir kapak ve çerçeve içinde yer alan, üzerinde Peygamber efendimizin mübârek ayak izi olan taşdır. Eyyûb Sultân, Sultan Üçüncü Mustafa ve Sultan Birinci Abdülhamîd Han türbelerinde de bunlardan birer tâne bulunmaktadır.

8. Sancak-ı Şerîf: Hırka-i Saâdet dâiresinde küçük bir sandıkta saklanan Ukab denilen siyah renkli sancaktır. Sonradan yeşil ipekten bir sancak yapılarak bunun üzerine Sancak-ı şeriften parçalar dikilmiştir.

9. Teyemmüm Taşı: Peygamber efendimizin teyemmüm ettiği yazılı taşıdır.

Bu mukaddes emânetlerden başka, Mûsâ ve Şuayb aleyhisselâma âit asâlar, Nûh aleyhisselâmın tenceresi, İbrâhim aleyhisselâmın kazanı, Yûsuf aleyhisselâmın gömleği, Dâvûd aleyhisselâmın kılıcı da bulunmaktadır.

Teberrukât eşyâsı arasında da Kâbe-i muazzamanın altın oluğu, Hacer-i esved çerçevesi, bâb-ı tövbenin bir kanadı, Makâm-ı İbrâhim'in gümüş kapağı vs. yer almaktadır. Bunlar, Kâbe-i muazzamadaki mukaddes makamların Osmanlı sultanlarınca zaman zaman tâmir edilmesi sırasında teberrüken gönderilmesi sûretiyle bir araya toplanmıştır. Ayrıca Kâbe'nin anahtar ve kilitleri, hazret-i Osmân, hazret-i Ali ve diğer din büyüklerine âit olan Kur'ân-ı kerîmler, cüzler, oklar, yaylar, kılıçlar, taç, hırka, sarık, tesbih ve bayraklardır.

Osmanlı Devletinde Emânât-ı mukaddese ile ilgili bâzı merâsimler düzenlendi. Hırka-i seâdet ziyâretinden başka sancak-ı şerîf çıkış ve giriş alayları, Miftâh alayları bunlardandır.

Kaynak: Yeni Rehber Ansiklopedisi, Türkiye Takvimi, 6 Temmuz 2014.